

ben, amely a kezizálogadás esetében szabálytalanul kielégítést szerzett hitelező helyzetét renkezi, a vétkes fél védelme intézményes hasznosításával. Kimondja, hogy „ha a kereskedelmi ügyletből eredő követelés fedezésére adott kezizálogot a hitelező, akinek egyébként joga nyílt arra, hogy magát a kezizálogból kielégítse, bírói közbenjárás nélkül adja el, annak dacára, hogy a felek ebben írásbelileg meg nem állapodtak — Kt. 306. §. szerint — az ilyen eladás a záloghitelezőt a zálogos adóssal szemben nem az előbbi állapot helyreállítására, hanem csupán kártérítésre kötelezi, amely kártérítési kötelezettség rendszerint annak a különbözetnek megtérítésében merül ki, amely a szabálytalan értékesítés útján elért és a között a vételár között mutatkozik, amely a szabályszerű ut megtartása esetén elérhető lett volna“.

Kétségtelen hogy strictum ius szerint a jogsértés — szabálytalan eladás — egyetlen szankciója az előbbi állapot helyreállítása lehetne. De a kezizálog visszaszerzésére való kötelezés aránytalan és túlzott büntetés volna a hitelezőre, akinek már megnyílt a likvidációhoz való joga és aki hibát csak a likvidáció formájával követett el. A másik oldalról nézve: az in integrum restitutio indokolatlan ajándék az adósnak, aki a zálogtárgyat a kritikus időpontban strictum ius szerint is elvesztette volna. Ime a vétő fél védelmének szerencsés hasznosítása: a hitelező ballépésének nem lesz az a következménye, hogy most már összeomlik a világ, a hiba elkövetése nem fosztja meg azon jogok érvényesíthetőségétől, amely jogok megszerzése és gyakorlása tekintetében nem bűnözött. Csupán kártérítéssel tartozik azon összeg erejéig, amely a szabályszerű értékesítés esetén elérhető lett volna. Megint a másik oldalról nézve: védelemben részesül az adósnak azon érdeke, amely a szabályszerű értékesítéshez fűződik — de tovább nem hat, mert további védelmet nem érdemel. A jogviszony egészét tekintve: azal, hogy a döntvény a szabálysértés pönalizációját szűkebbre vonja és a kisebb érdeket veszélyeztető vétkekességhez nem kapcsol olyan következményeket, amelyek a nagyobb érdeket megsértő adós felmentését jelentenék — nemcsak a méltányosság, de az objektív igazságosság által kívánt helyes megoldást fogja meg.

v. i.

A nyugdíjtörvény egy homályos §-ának értelmezése. Az utolsó években életbeléptetett törvények között homályosság és hézagosság tekintetében első helyen áll az 1926. évi XVI. t.-c. (a magánalkalmazottak nyugdíjának átértékeléséről szóló törvény). A homályos és ködös rendelkezések kö-

zött pedig (most a szociális horizonttal nem foglalkozunk) igen előkelő helyen áll a 4. §-nak 2. bekezdése. (A következő, 3-ik bekezdésről, alkalmomatán más megjegyezni valónk is lesz majd.)

A 4. § 2. bekezdése értelmében az átértékelés alapjául az a koronaösszeg szolgál, amely az alkalmazottat az 1914 július 1-én fennállott nyugdíjszabályzat szerint megilletné. „Alkalmazni kell azonban a nyugdíjazás előtti utolsó nyugdíjszabályzatnak azokat a rendelkezéseit, amelyek az illetmény összegének figyelmen kívül hagyásával a nyugdíj megállapításának feltételeit és módját (nyugdíjra igényt adó legkisebb szolgálati időt, a nyugdíj emelkedésének fokozatosságát, a teljes nyugdíjra igényt adó szolgálat idejét *stb.*) szabályozzák.“

A perek tömkelege keletkezett ebből a bekezdésből. A legtöbb nyugdíjper jelenleg a körül a kérdés körül forog, hogy az 1914 július 1. után keletkezett sok nyugdíjszabályzatnak u. n. *laktérnyugdíjpótlékösszeget* megállapító rendelkezései a 4. § 2. bekezdésében foglalt rendelkezés alapján figyelembe vehetők-e?

Most döntött a Curia II. tanácsa ebben a kérdésben. Az eset az volt, hogy egy 1921-ben nyugdíjazott magántisztviselő a nyugdíjazása előtt 1918-ban keletkezett új nyugdíjszabályzatban létesített 25% laktérnyugdíjpótlékot is kérte figyelembe venni nyugdíjának megállapításánál.

A Curia a felperes álláspontjára helyezkedett, kimondván, hogy: „Az 1918. évi nyugdíjszabályzat 5. §-a az 1897. évi nyugdíjszabályzatban nem foglalt, következő rendelkezést tartalmazza: „Az évi nyugdíj összege után számított 25%-os laktérpótléknál több nem lehet“, továbbá: „a fentiek szerint számítandó nyugdíjon felül minden esetben a nyugdíjösszeg után számított 25% laktérpótlék jár“. „Kétségtelen, hogy az 1918. évi nyugdíjszabályzatban egyszerűen a nyugdíj megállapítása feltételének és módjának új szabályozásáról van szó, új nyugdíjnemet — laktérnyugdíjat — állapított meg, a nélküli, hogy az átértékelés alapjául szolgáló, irányadó (1914. évi) alapjárandóság összege érintve volna. Az új nyugdíjszabályzatot tehát a fenti vonatkozásban alkalmazni kellett.“ (P. II. 5503/1927. 1927. dec. 21.) A döntésből nyilvánvaló, hogy a Curia munkaügyi tanácsa ez alkalommal a méltányosság követelményeit is szem előtt tartotta.

Dr. Berczel Aladár.

Tilos ügylet és ügyvédi összeférhetlenség. A felebbezési bíróság ügyvédnek építési földmunkák végzésére létrejött alkalmi egyesületsből eredő igényétől a bírói jogsegélyt megtagadta azon az alapon, hogy az ügyvédi rendtartás 10. §-a szerint az ügyvédséggel összeférhetetlen és ügyvéd részére tilos ügyletből eredő követelés bíróilag nem érvényesíthető.

A Kuria ezt a döntést megváltoztatta a következő érveléssel:

„Tiltott ügyletről csak abban az esetben lehet szó, ha maga az ügylet tartalma, avagy az azzal elérni kívánt cél ütközik a törvény vagy a jóerkölcs tilalmába, — nem lehet azonban erről szó akkor, ha egyébként megengedett ügyletet olyan egyenköt, aki hivatalánál, állásánál fogva vagy más okokból ilyen ügyletek kötésétől saját személyére nézve el van tiltva — amint